

CPVO • OCVV

Community Plant Variety Office
Office Communautaire des Variétés Végétales

EUIPO

EUROOPA LIIDU
INTELLEKTUAALOMANDI AMET

www.euiipo.europa.eu

ÜHENDUSE SORDIKAITSESÜSTEEMI MÕJU ELI MAJANDUSELE JA KESKKONNALE

Kommenteeritud kokkuvõte

Kommenteeritud kokkuvõte

Euroopa Liidu (EL) ühenduse sordikaitstesüsteemiga, mida haldab Ühenduse Sordiamet (CPVO), nähakse ette ühtne sordikaitse ELis.

Uuringus arvatatakse välja ühenduse sordikaitstesüsteemi majanduslik osatähtsus Euroopa Liidus. Kuigi see on analoogne EUIPO uuringutega, mis käsitlevad teiste intellektuaalomandiõiguste majanduslikku osatähtsust¹, hinnatakse uuringus põllumajanduse ja aianduse konkreetseid aspekte, näiteks sordikaitstesüsteemi osatähtsust ELi põllumajandustootjate ja -kasvatajate ülemaailmses konkurentsivõimes.

Uuringus käsitletakse ka ühenduse sordikaitstesüsteemi potentsiaali aidata saavutada Euroopa Komisjoni roheline kokkuleppe eesmäärke, eelkõige järgmisi:

- kliimaneutraalne Euroopa;
- ökosüsteemid ja elurikkus, et tegelda keskkonnakaitsega ja peatada elurikkuse vähenemine;
- strateegia "Talust taldrikule", et hoida elus kestliku, ohutu, toitainerikka ja kvaliteetse toidu tootmist kogu väärtusahelas, tagades samas seemnetega varustatuse kaudu toiduga kindlustatuse;
- teadus- ja arendustegevus ning uuenduslikkus.

Samuti kaalutakse võimalikku omaosalust ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks.

Uuringust selgub, et ühenduse sordikaitstesüsteem on alates 1995. aastast aidanud kaasa ELi põllumajandustoodangu suurenemisele hoolimata asjaolust, et sisendkasutus vähenes sel perioodil põllumajanduskultuuride kategoorias 0,5% võrra ning aiandussaaduste (puu- ja köögivilid) ja dekoratiivtaimede kategoorias 1% võrra aastas. Kuigi osa sellest edust on tingitud sordiaretusest üldiselt, arvatatakse uuringus välja ühenduse sordikaitsega seostatav osa. Toodangut puudutav põhijäreldus on, et kui poleks ühenduse sordikaitstesüsteemi, oleks 2020. aastal põllukultuuride tootmine ELis 6,4% väiksem, puuviljade tootmine 2,6%, köögiviljade tootmine 4,7% ja dekoratiivtaimede tootmine 15,1% väiksem. Teisisõnu on

¹ Vt intellektuaalomandiõiguste vaatluskeskuse [uuringuid](#).

ühenduse sordikaitse toetatava sordiuuenduslikkusega kaasnev lisatoodang piisav selleks, et toita veel 57 miljonit inimest kogu maailmas põllukultuuridega, 38 miljonit puuviljadega ja 28 miljonit köögiviljadega.

Makromajanduslikust seisukohast halveneks ilma ühenduse sordikaitsega kaitstud kultuuridest saadava lisatoodanguta ELi kaubanduspositsioon võrreldes ülejäänud maailmaga (mõne kultuuri kategoorias võiks EL isegi muutuda netoeksportijast netoimportijaks) ning ELi tarbijad peaksid maksma kõrgemaid toiduainehindu. Ühenduse sordikaitsega kaitstud kultuuridest tulenev lisandväärtus (st osa SKPst) ulatub 13 miljardi euronit (7,1 miljardit eurot põllukultuurid, 1,1 miljardit eurot puuviljad, 2,2 miljardit eurot köögiviljad ja 2,5 miljardit eurot dekoratiivtaimed). Peale selle suurendab nende kultuuride laiaulatuslikum tootmine tööhõivet ELi põllumajanduses. Selle tulemusena töötab põllukultuuride sektoris 25 000 lisatöötajat, aiandussektoris 19 500 ja dekoratiivtaimede sektoris 45 000 lisatöötajat, kelle otsene tööhõive annab ligikaudu 90 000 töökohta. Võttes arvesse kaudset mõju, st tööhõive kasvu ahela all- ja ülalpoolsetes sektorites (nt põllumajandusettevõtetele tarnimine või toiduainete töötlemine), lisandub koguni 800 000 töökohta.

Ühenduse sordikaitstesüsteem ei aita kaasa üksnes tööhõivele, vaid loodud töökohad on ka paremini tasustatud, kui need oleks ilma selle süsteemita. Nimelt on põllukultuuride sektori töötajate palgad 12,6% ja aiandussektori palgad 11% suuremad, kui need oleks ilma sordikaitstesüsteemita.

Seega saavad kogu ELi põllumajandustootjad ja põllumehed kasu ühenduse sordikaitstesüsteemiga toetatavatest uuendustest. Sordiaretajad, kes tegelevad teadus- ja arendustegevusega, mis loovad neid uuendusi, suurendavad ka tööhõivet ja elavdavad majandustegevust. Ettevõtetes, kes kaitsevad oma uuendusi sordikaitseõiguste registreerimise kaudu, töötab üle 70 000 töötaja ja nende käive ületab 35 miljardit eurot. Ehkki see majanduslik osa on kogu ELi kontekstis tagasihoidlik, on see märkimisväärne teatud liikmesriikides ja nende piirkondades, näiteks Madalmaades Delfti ja Westlandi piirkonnas.

Paljud ettevõtted, kes kaitsevad oma uuendusi ühenduse sordikaitsega, on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKE'd). Need väikeettevõtted (sh füüsilised isikud, kel on ühenduse sordikaitseõigused) moodustavad üle 90% ühenduse sordikaitseõiguste registreerijatest ja neil on 60% praegu kehtivatest ühenduse sordikaitseõigustest.

Ühenduse sordikaitstesüsteem aitab lisaks ELi majandusse antavale panusele saavutada ka ELi keskkonnanäesmärged. Põllumajandusest ja aiandusest tulenevat kasvuhoonegaaside heidet vähendatakse 62 miljoni tonni võrra aastas. See vastab Ungari, Iirimaa või Portugali CO₂-kogujalajäljele. Peale selle vähendatakse põllumajanduse ja aianduse veekasutust rohkem kui 14 miljardi m³ võrra, mis on 1/3 Bodeni järve vee mahust.

Samuti aitab ühenduse sordikaitstesüsteem saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärged, vähendades põllumajanduse ja aianduse keskkonnamõju ja ressursikasutust, suurendades põllumajandusettevõtete sissetulekut ning säilitades tarbijatele madalamad hinnad.